

Audiència. La doctrina de la justificació. De la fe a les obres

Amb motiu de la catequesi sobre sant Pau, Benet XVI va aprofundir en la qüestió de la justificació de la fe a les obres en la passada audiència del 26 de novembre. Sant Pau ens diu: no són les nostres obres, sinó la fe que ens fa "justos".

09/12/2008

Estimats germans i germanes,

En la catequesi del dimecres passat vaig parlar de la qüestió de com l'home arriba a ser just davant Déu. Seguint sant Pau, hem vist que l'home no és capaç de ser "just" amb les seves pròpies accions, sinó que realment només pot arribar a ser "just" davant Déu perquè Déu li confereix la seva "justícia" unint-lo a Crist, el seu Fill. I aquesta unió amb Crist, l'home la obté mitjançant la fe. En aquest sentit, sant Pau ens diu: no són les nostres obres, sinó la fe que ens fa "justos".

Tanmateix, aquesta fe no és un pensament, una opinió o una idea. Aquesta fe és comunió amb Crist, que el Senyor ens concedeix i per això esdevé vida, de conformitat amb Ell. O, amb altres paraules, la fe, si és vertadera, si és real, es converteix en amor, es converteix en caritat, s'expressa en la caritat. Una fe sense caritat, sense aquest fruit, no seria vertadera fe. Seria fe morta.

Per tant, en l'última catequesi trobem dos nivells: el de la irrellevància de les nostres accions, de les nostres obres per aconseguir la salvació, i el de la "justificació" mitjançant la fe que produeix el fruit de l'Esperit. Confondre aquests dos nivells ha causat, en el transcurs dels segles, no pocs malentesos en la cristiandat. En aquest context és important que sant Pau, en la mateixa carta als Gàlates, d'una banda, posi l'èmfasi de forma radical en la gratuïtat de la justificació no per les nostres obres, però que, al mateix temps, subratlli també la relació entre la fe i la caritat, entre la fe i les obres: "En Crist Jesús ni la circumcisió ni la incircumcisió tenen valor, sinó només la fe que actua per la caritat" (Ga 5, 6). En conseqüència, d'una banda, hi son les "obres de la carn" que són "fornicació, impuresa, llibertinatge, idolatria..." (cf. Ga 5, 19-21): obres totes contràries a la fe; i, d'una altra, hi és l'acció de l'Esperit

Sant, que alimenta la vida cristiana suscitant "amor, alegria, pau, paciència, afabilitat, bondat, fidelitat, mansuetud, domini de si" (Ja 5, 22-23): aquests són els fruits de l'Esperit que brollen de la fe.

A l'inici d'aquesta llista de virtuts se cita l'àgape, l'amor; i, en la conclusió, el domini de si. En realitat, l'Esperit, que és l'Amor del Pare i del Fill, vessa el seu primer do, l'àgape, en els nostres cors (cf. Rm 5, 5); i l'àgape, l'amor, per expressar-se en plenitud exigeix el domini de si. Sobre l'amor del Pare i del Fill, que ens aconsegueix i transforma profundament la nostra existència, vaig tractar també en la meva primera encíclica: Deus Caritas est. Els creients saben que en l'amor mutu s'encarna l'amor de Déu i de Crist, per mitjà de l'Esperit.

Tornem a la carta als Gàlates. Aquí sant Pau diu que els creients,

portant-se les càrregues mútuament, compleixen el manament de l'amor (cf. Ga 6, 2). Justificats pel do de la fe en Crist, som cridats a viure estimant Crist en el proïsme, perquè segons aquest criteri serem jutjats al final de la nostra existència. En realitat, sant Pau no fa sinó repetir allò que havia dit el mateix Jesús i que ens va recordar l'evangeli del diumenge passat, en la paràbola del Judici Final.

En la primera carta als Corintis, sant Pau fa un cèlebre elogi de l'amor. És l'anomenat "himne a la caritat": " Si jo parlés les llengües dels homes i dels àngels, però no tingués caritat, seria com la campana que toca o el címbal que dringa. (...)La caritat és pacient, és bondadosa; la caritat no té enveja, no es vanagloria, no s'enorgulleix; no és insolent, no busca el propi interès,..." (1Co 13, 1. 4-5). L'amor cristià és molt exigent perquè brolla de l'amor total de Crist

per nosaltres: l'amor que ens reclama, ens acull, ens abraça, ens sosté, fins a turmentar-nos, perquè ens obliga a no viure ja per a nosaltres mateixos, tancats en el nostre egoisme, sinó per a "Aquell que ha mort i ressuscitat per nosaltres" (cf. 2 CO 5, 15). L'amor de Crist ens fa ser en ell la criatura nova (cf. 2 CO 5, 17) que entra a formar part del seu Cos místic, que és l'Església.

Des d'aquesta perspectiva, la centralitat de la justificació sense les obres, objecte primari de la predicació de sant Pau, no està en contradicció amb la fe que actua en l'amor; al contrari, exigeix que la nostra mateixa fe s'expressi en una vida segons l'Esperit. Sovint s'ha vist una contraposició infundada entre la teologia de sant Pau i la de Jaume, que, en la seva carta escriu: "De la mateixa manera que el cos sense esperit és mort, així també la fe sense

obres és morta" (Jm. 2, 26). En realitat, mentre que sant Pau es preocupa primer de tot a demostrar que la fe en Crist és necessària i suficient, Jaume posa l'èmfasi en les relacions de conseqüència entre la fe i les obres (cf. Jm. 2, 2-4).

Així doncs, tant per a sant Pau com per a Jaume, la fe que actua en l'amor testimonia el do gratuït de la justificació en Crist. La salvació, rebuda en Crist, ha de ser conservada i testimoniada "amb respecte i temor. De fet, és Déu qui obra en vosaltres el voler i l'obrar com bé li sembla. Feu-ho tot sense murmuracions ni discussions (...), presentant la paraula de vida", dirà també sant Pau als cristians de Filips (cf. Fl 2, 12-14. 16).

Ben sovint tendim a caure en els mateixos malentesos que caracteritzaven la comunitat de Corint: aquells cristians pensaven

que, havent estat justificats gratuïtament en Crist per la fe, "tot els era lícit". I pensaven, i sovint sembla que ho pensen també els cristians d'avui, que és lícit crear divisions a l'Església, Cos de Crist, celebrar l'Eucaristia sense interessar-se pels germans més necessitats, aspirar als carismes millors sense adonar-se que som membres uns dels altres, etc.

Les conseqüències d'una fe que no s'encarna en l'amor son desastroses, perquè es redueix a l'arbitri i al subjectivisme més nociu per a nosaltres i per als germans. Al contrari, seguint sant Pau, hem de prendre consciència que, precisament perquè hem estat justificats en Crist, no ens pertanyem ja a nosaltres mateixos, sinó que ens hem convertit en temple de l'Esperit i per això som cridats a glorificar Déu en el nostre cos amb tota la nostra existència (cf. 1Co 6, 19). Seria un

menyspreu de l'inestimable valor de la justificació si, havent estat comprats al car preu de la sang de Crist, no el glorifiquéssim amb el nostre cos.

En realitat, aquest és precisament el nostre culte "raonable" i al mateix temps "espiritual", pel que sant Pau ens exhorta a "oferir el nostre cos com a sacrifici viu, sant i agradable a Déu" (cf. Rm 12, 1). A què es reduiria una litúrgia que s'adreces només al Senyor i que no es convertís, al mateix temps, en servei als germans, una fe que no s'expressés en la caritat? I l'apòstol posa sovint a les seves comunitats davant del Judici Final, "perquè tots nosaltres hem de comparèixer davant del tribunal del Crist, a fi que cadascú rebi allò que ha merescut vivint en el cos, segons el que va obrar, sia bé, sia mal." (2Co 5, 10; cf. també Rm 2, 16). I aquest pensament ha d'il·luminar-nos en la nostra vida de cada dia.

Si l'ètica que sant Pau proposa als creients no degenera en formes de moralisme i es mostra actual per a nosaltres, és perquè cada vegada torna a partir de la relació personal i comunitària amb Crist, per fer-se realitat en la vida segons l'Esperit. Això és essencial: l'ètica cristiana no neix d'un sistema de manaments, sinó que és conseqüència de la nostra amistat amb Crist. Aquesta amistat influeix en la vida: si és vertadera, s'encarna i es realitza en l'amor al proïsme.

Per això, qualsevol decaïment ètic no es limita a l'esfera individual, sinó que al mateix temps és una devaluació de la fe personal i comunitària: d'ella deriva i sobre ella influeix de forma determinant. Així doncs, deixem-nos aconseguir per la reconciliació, que Déu ens ha donat en Crist, per l'amor "boig" de Déu per nosaltres: res ni ningú no ens podrà separar mai del seu amor (cf. Rm 8,

39). En aquesta certesa vivim. I aquesta certesa ens dóna la força per viure concretament la fe que obra en l'amor.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca/article/audiencia-la-
doctrina-de-la-justificacio-de-la-fe-a-les-
obres/](https://dev.opusdei.org/ca/article/audiencia-la-doctrina-de-la-justificacio-de-la-fe-a-les-obres/) (15/08/2025)